

Prvi karneval

Čovek je neko i niko.

Godinama trpi svoje lice zalepljeno uz lobanju i svoju senku prišivenu za stopala, a još nije uspeo da shvati šta mu od to dvoje teže pada. Ponekad oseti nezaustavljiv poriv da ih strgne, okači o klin i ostane tako, opružen po tlu, kao marioneta kojoj je neka milosrdna ruka presekla konce.

Ponekad, opet, umor zbriše sve, ne pružajući mu šansu da spozna kako razum možeš valjano slediti jedino ako se prepustiš mah-nitnoj trci stazom ludila. Sve okolo je neprekidno sustizanje lica i senki i glasova, ljudi koji ne pitaju ništa i pasivno prihvataju život bez odgovora, iz dosade ili bola od samog puta, zadovoljavajući se time da katkad pošalju kakvu glupu razglednicu.

Ovde gde je sada čuje se muzika, tela su u pokretu, usta se smeju, ljudi razmenjuju reči, a među njima je i on, jedan više na nečijoj fotografiji što bleđi iz dana u dan.

Naslanja se na stub i pomišlja kako su svi beskorisni.

Nasuprot njemu, u drugom delu sale, za stolom uz veliki prozor koji gleda na baštu, jedna uz drugu sede dve osobe, muškarac i žena.

Ona je mila i tanana pod slapom svetlosti – oličenje sete – crne kose, zelenih očiju, tako sjajnih i krupnih da ih može videti čak odavde. Njen pratilac ima oči samo za njenu lepotu, govori joj na uvo da bi ga čula kroz tutnjanje muzike. Drže se za ruke, a ona se smeje njegovim rečima zabacujući glavu ili skrivajući lice u udubljenje njegovog ramena.

Malo pre se osvrnula, možda pogodena upornošću pogleda čoveka oslonjenog o stub, tragajući za uzrokom nejasne nelagode. Pogledi im se ukrstiše, ali njen ravnodušno pređe njegovim licem, kao i ostatkom sveta oko nje. Magijom svojih očiju darivala je muškarca s kojim je i koji joj uzvraća istim pogledom, neosećljiv za sve osim njenog prisustva.

Mladi su, lepi, srećni.

Čovek oslonjen o stub pomisli kako će ubrzo umreti.

1.

Žan-Lu Verdje pritisnu taster na daljinskom upravljaču i tek pošto se rolovrata otvoriše dopola, uključi motor, kako ne bi udisao izduvne gasove u skućenoj garaži. Metalna vrata su se podizala, lagano uzmičući svetlosti farova koja zatim probiše mrklo platno tmine pred njim. Ubaci automatski menjač u položaj *drayv* i, pošto se vrata do kraja podigoše, pritisnu gas pa lagano potera svoj SLK* napolje. Stisnu taster za zatvaranje uperivši daljinski podignutom rukom, gledajući panoramu koja se pružala ispred dvorišta njegove kuće dok je čekao zvuk zatvaranja vrata.

Monte Karlo je betonski krevet na moru. Pod njegovim pogledom grad skoro da je ostao bezobličan, obavijen prozračnom izmaglicom isparenja kroz koja su se probijala večernja svetla. Malo niže, već na francuskoj teritoriji, na osvetljenim terenima kantri-kluba, verovatno upravo trenira neka svetska teniska zvezda. Nešto dalje pruža se Park de Sen Roman, kraj kojeg se uzdiže jedan od najviših nebodera u gradu. Još niže, prema Kap d'Ail, ispod stene starog grada, nazire se četvrt Fontvij, otrgnuta od vode metar po metar, grumen po grumen.

Istovremeno pripali cigaretu i uključi radio podešen na stanicu Radio Monte Karlo. Usmeravajući auto ka stazi kojom se izlazi na put, daljinskim upravljačem otvori kapiju. Skrete levo i lagano se uputi prema gradu uživajući u već toplom majskom vazduhu.

S radia je dopirao *Pride*, pesma grupe *U2*; prepoznatljiv ritam gitare u pozadini. Nasmeja se. Di-džej Stefaniya Vasalo, koja vodi

* SLK – model automobila marke mercedes. (Prim. prev.)

program u tom terminu na Radio Monte Karlu, bila je ostrašćeni obožavalac Edža, gitariste irskog benda. Nije propuštala priliku da ubaci neku njihovu stvar u svoj program. Na Radiu su je mesecima zavitalavali zbog sanjalačkog pogleda pošto je konačno uspeła da dobije intervju sa svojim idolima.

Dok se sa Bosoleja spuštao krivudavim putem prema centru, poče da udara ritam levom nogom, naizmenično podižući desnu ruku s volana, prateći Bona koji je napuklim, melanholičnim vokalom pripovedao priče o čoveku pristiglom *u ime ljubavi*.

U vazduhu je već bilo nagoveštaja leta, onog osobitog mirisa kakav imaju samo gradovi na moru. Mirisa soli, borova, ružmarina i ničeg stvarnog! Obećanja i opklada. Obećanja neispunjenih, a opklada izgubljenih.

More, borovi, ružmarin i boje leta osećaće se tu još dugo, dugo posle njega i svih sličnih njemu, koji se upinju da ostanu na tom mestu i mestima sličnim ovom.

A opet, on se vozio spuštenog krova, uživajući u prijatnoj temperaturi, s vetrom u kosi, svećanim obećanjima u srcu i dobijenim opkladama u životu.

Na svetu ima i gorih stvari.

Bez obzira na doba dana, nije bilo gužve na putu.

Baci uvis opušak cigarete koji je držao između palca i srednjeg prsta, prateći u retrovizoru njegov svetleći luk. Vide ga gde pade na asfalt rasprskavajući se u majušne iskre.

Poslednji izdah dima nestade u vetru.

Stiže u podnožje i za trenutak ostade neodlučan kojim putem da krene kako bi dospeo do luke. Na skveru odluči da prođe centrom, te se zaputi Bulevarom Italija.

Navala turista zahvatila je Monte Karlo. Trka za Veliku nagradu formule jedan, upravo završena, kao da je označila početak leta u Monaku. Od danas će jutro, večeri i noći na obali postati pista na kojoj se odvija neprekidna strka učesnika i posmatrača. Na jednoj strani limuzine s vozačima i samozadovoljnim svetom izjedanim dosadom. Na drugoj – skromni gradski automobili znojavih i zadovoljnih ljudi. Svi liče jedni na druge, noseva priljubljenih uz stakla izloga, sjajnih očiju. Prvi se pitaju kako odvojiti vreme da

bi se kupila ona jakna – oni drugi se pitaju kako da izdvoje novac. Kao crno i belo, kao dve suprotstavljene vrste među kojima se prostire sivilo. Mnogi žive s jedinim ciljem da drugima bace prašinu u oči, a ostali pokušavajući da izbegnu prašinu.

Žan-Lu pomisli kako su, sve u svemu, životni prioriteti prilično jednostavni i slični, i da je ovde, više nego bilo gde drugde na svetu, moguće svesti ih na jedan. Na prvom mestu je jurnjava za novcem. Poneko ga ima, svi ga žele. Jednostavno. To je opšte mesto zbog postojane doze istine kojom se odlikuje. Možda novac ne donosi sreću, ali u očekivanju sreće, trošiti ga predstavlja sjajan način da se ubije vreme.

Svi tako misle.

Iz džepa košulje začu se zvono mobilnog telefona. Izvadi ga i javi se i ne pogledavši na displeju ime sagovornika, znajući ko je. Reči Lorana Bedona, režisera i autora *Glasova*, programa koji je Žan-Lu vodio svake noći na Radio Monte Karlu, stigle su u mikrofonski telefon izmešane sa udarima vetra.

„Misliš da bi večeras mogao da nas udostojiš svog prisustva ili treba da se snađemo bez naše zvezde?“

„Zdravo, Lorane. Stižem, već sam na putu.“

„Dobro je. Znaš da Robertu pejsmejker poblesavi ako di-džeja nema najmanje sat pre početka programa. Jaja mu se već puše.“

„Ne, još i to? Cigarete mu nisu bile dovoljne?“

„Izgleda da nisu.“

U međuvremenu, Bulevar Italija pređe u Bulevar vetrenjača. Bleštavi izlozi, na obema stranama ulice, bili su širom otvoreni prema moru obećanja, kao vragolasti pogledi skupih prostitutki. I pošto su takvi, treba samo nešto novca da bi se obećanja ispunila...

Blaga mikrofonija izazvana elektronikom mobilnog telefona i radia omete ih. Žan-Lu premesti telefon na drugo uvo i šuštanje prestade. Kao da je to ujedno bio i neki dogovoreni znak, Loran promeni ton.

„Šalu na stranu, pokreni se. Imam par...“

„Sačekaj trenutak. Policija“, prekide ga Žan-Lu.

U trenu spusti ruku i nabaci najneviniji izraz lica. Stigao je do semafora, na raskršnicu Avenije Madona i zaustavio se u levoj traci

čekajući zeleno svetlo. Uniformisani policajac stajao je na uglu i kontrolisao da li vozači doslovno slede instrukcije njegovog svetlećeg kolege. Ponadao se da je telefon sakrio dovoljno brzo da ostane neprimećen. U Monte Karlu su veoma strogi kad je reč o raspravi sa krutim službenikom policije Kneževine.

Pošto se upalilo zeleno svetlo, Žan-Lu skrete levo prolazeći ispred podozrivog saobraćajca. Dok je nestajao kratkim nagibom pored hotela *Metropol*, vide ga kako okreće glavu i prati pogledom njegov SLK. Čim se uverio da je van domašaja, Žan-Lu podiže ruku i ponovo primaknu telefon uvu.

„Opasnost izbegnuta. Izvini, Lorane. Rekao si?“

„Rekao sam ti da imam nekoliko vrlo ostvarljivih ideja i hteo bih da ih pretraseмо pre nego što kreneš u program. Požuri.“

„Koliko ostvarljivih? Kao trideset dva ili dvadeset sedam?“

„Ma jebi se, barabo“, smesta odvрати Loran ironično, ali blago razdražen.

„Znaš kako se kaže, ne trebaju mi saveti, nego adrese.“

„Ne lupetaj nego požuri.“

„Primljeno. Već sam na ulazu u tunel“, slaga Žan-Lu.

S druge strane veza se prekinu. Žan-Lu se nasmeja. Loran je sve svoje nove ideje definisao kao ostvarljive. Istini na volju, morao je da prizna da su skoro uvek i bile takve. Nažalost, isto tako je definisao i brojeve koji bi, *osećao je*, trebalo da izađu na ruletu, što se gotovo nikad nije događalo.

Na raskrsnici skrete levo prema Aveniji de Spelug. S desne strane, nazirala su se svetla trga s hotelom *Pariz* i kafeom *Pariz*, smeštenim jedan preko puta drugog kao stražari sa obe strane kazina. Zaštitne ograde i montažne tribine podignute na tom mestu za Veliku nagradu formule jedan uklonjene su u rekordnom roku. Ništa nije smelo zadugo da zaseni pagansku svetost tog mesta, celog posvećenog kultu igara, novca i opsene.

S desne strane ostavi za osobom Trg kazino i lagano prođe nagibom kojim su nekoliko dana ranije ferariji, vilijamsi i meklareni vozili ludačkom brzinom. Nakon krivine u Ulici Portje, licem mu prelete povetarac s mora i žuto svetlo tunela. Vozio je uživajući u

prohladnom vazduhu, utonuo u neprirodnu svetlost koja je mešala boje i stapala ih u jednu. Na izlazu ga je sačekao spektakularni prizor osvetljene luke u kojoj su, u tom trenutku, plutale jahte vrlo verovatno vredne na stotine miliona evra. Poviše, levo, stena sa kneževskom palatom obasjanom svetlošću kao da je diskretno brinula da niko ne uznemiri snove kneževske porodice.

Čak i za naviknute, beše to prizor koji nikoga nije ostavljao ravnodušnim. Žan-Luu je bilo jasno zašto žitelji Osake ili Ostina ili Johanesburga ostaju bez daha pred tom slikom, rizikujući da zarađe „teniski lakat“ od neumornog fotografisanja.

Skoro da je stigao. Iza njega je ostala luka gde su se radovi na uklanjanju zaštitnih ograda odvijali mnogo mirnije, prošao je pored bazena i odmah nakon Raskasa zavio levo. Stigao je pred rampu podzemnog parkinga, tri sprata ukopanog u zemlju, tačno ispod prostranog proširenja pred sedištem Radia.

Parkirao je auto na prvom slobodnom mestu i popeo se ka izlazu. Kroz otvorena vrata lokala *Star'n'Bars* dopirala je muzika. Bilo je to sastajalište navučenih na noćni život Monaka, video-pab gde su se zaustavljali da popiju pivo i prezalogaje neko teks-meks* jelo, čekajući da noć ostari pre no što se rasprše po diskotekama i klubovima na obali.

Ogromna konstrukcija u kojoj je smešten Radio Monte Karlo, okrenuta ka Keju Antoana Prvog, udomljavala je najrazličitije aktivnosti: restorane, graditelje barki, galerije, studija televizije Tele-Monte Karlo.

Žan-Lu stiže pred staklena vrata i pozvoni na video-interfon. Namesti se pred kameru tako da mu se vidi samo krupni plan desnog oka.

Iz aparata se začu glas sekretarice Rakele, strogo u meri u kojoj je to u njenom slučaju bilo moguće.

„Ko je?“

„Dobro veče, ja sam gospodin Oko za oko. Možete li, molim vas, da mi otvorite? Stavio sam kontaktne sočiva pa očitavanje mrežnjače ne funkcioniše.“

* Meksička hrana kakva se služi u lokalima u Teksasu i na jugozapadu SAD. (Prim. prev.)

Odmaknuo se kako bi ga devojka prepoznala. Iz interfona se najpre začuo prigušen smeh, a zatim pomirljiv glas.

„Popni se, gospodine Oko za oko...”

„Hvala. Došao sam da vam prodam enciklopediju, ali u ovom trenutku zadovoljiću se i s malo kapi za ispiranje očiju...”

Usledi odsečno škljocanje brave koja se otključava. Stiže na četvrti sprat, automatska vrata lifta skliznuše u stranu i pred njim se stvori punačko Pjeroovo lice. Stajao je na odmorištu sa paketom kompakt-diskova u rukama.

Pjero je bio neka vrsta maskote Radia. Imao je dvadeset dve godine i razum deteta. Nešto niži od prosečne visine, okruglog lica, oštire, uvek nakostrešene kose zbog koje je Žan-Lu imao utisak da mu se umesto mladića osmehuje ananas.

Pjero je bio najneiskvarenije živo biće na kugli zemaljskoj. Poseđovao je dar kakav imaju samo jednostavni karakteri, dar da izazove simpatije na prvi pogled i oseti naklonost samo prema onom za koga smatra da je zaslužuje. A Pjeroov je instinkt retko grešio.

Obožavao je muziku i njegov um, koji se saplitao pri najosnovnijim razmišljanjima, postajao je analitičan i dosledan kada bi govorio o muzici.

Isticao se kompjuterskom memorijom kada je u pitanju ogromna muzička arhiva Radia, ali i muzika uopšte. Dovoljno bi bilo nagovestiti mu naslov ili muzički motiv neke pesme da odleti kao raketa i ubrzo se vrati noseći ploču ili kompakt-disk s pomenutom pesmom. Zbog te sličnosti s likom iz filma, u Radiu su ga prozvali *Kišni čovek**.

„Zdravo, Žan-Lu.”

„Pjero, šta ćeš ti ovde u ovo doba?”

„Moja mama radi do kasno, večeras. Gospoda priređuju večeru. Dolazi po mene *kad je malo posle*.”

Žan-Lu se u sebi nasmeja dečakovoj grešci. Pjero se izražavao sopstvenim, naročitim govorom, čije su prostodušne, nevine greške često izazivale urnebesne zabune. Majka, ona što je trebalo da dođe po njega *kad je malo posle*, zarađivala je za život kao kućna pomoćnica kod jedne italijanske porodice nastanjene u Monte Karlu.

* Odnosi se na retardirani lik iz istoimenog filma. (Prim. prev.)

Upoznao ih je pre nekoliko godina, kada ih je zatekao pred ulazom u Radio. Žan-Lu nije ni primetio neobičan par dok mu žena nije prišla i stidljivo mu se obratila kao neko ko se većito izvinjava zbog svog prisustva. Shvatio je da čekaju njega.

„Oprostite, vi ste Žan-Lu Verdje?“

„Da, gospodo. Kako mogu da vam pomognem?“

„Ovaj, izvinite ako vas uznemiravamo, da li biste mogli da date jedan autogram mom sinu, molim vas? Pjero stalno sluša radio i vi ste mu omiljeni.“

Žan-Lu je osmotrio njenu skromnu haljinu, i kosu koja kao da je osedela pre vremena. Žena je morala biti mlađa nego što je izgledala.

Osmehnuo se.

„Naravno, gospodo. To je najmanje što mogu da učinim za tako revnosnog slušaoca.“

Uzimajući list papira i olovku koje je majka držala, približio se Pjero.

„Isti si.“

Žan-Lu je ostao zbunjen.

„Isti kao šta?“

„Isti kao na radiu.“

Žan-Lu se upitno okrenuo prema ženi. Ona beše spustila pogled i glas.

„Znate, moj sin je... kako da kažem...“

Spetljala se kao da ne pronalazi reč koju, međutim, poznaje već odavno.

Žan-Lu pažljivo osmotri Pjeroa, po njegovom licu odmah vide da je različit i oseti sažaljenje prema njemu i ženi.

Isti kao na radiu...

Žan-Lu je nekako shvatio da je ovaj na svoj osobeni način hteo da kaže kako je upravo onakav kakvim ga je *zamišljao* slušajući njegov glas na radiu. U tom trenutku Pjero se nasmejao i osmehom obasjao ulicu. Tako se rodila iznenadna, instinktivna simpatija kakvu je umeo da pobudi samo taj čudni mladić.

„Dobro, momče, sad kada znam da me slušaš, mogu da kažem kako je ovo jedan lep dan. I zato, najmanje što mogu da učinim

za tebe jeste da ti dam jedan fenomenalan autogram. Pridrži mi ovo, molim te.“

Da bi oslobodio ruke za pisanje, pružio je mladiću fascikle i papire koje je držao pod miškom. Dok je Žan-Lu potpisivao autogram, Pjero je preleteo pogledom preko prvog lista među onima koje je držao u ruci. Podigao je glavu gledajući ga zadovoljno.

„*Three Dog Night*“, rekao je svojim mirnim glasićem.

„Kako?“

„*Three Dog Night*. Odgovor na prvo pitanje je *Three Dog Night*. A na drugo, Alan Olsvort i Oli Alsal“, dodao je Pjero vrlo karakterističnim engleskim izgovorom.

Žan-Lu shvati da su na prvom listu papira muzička pitanja za nagradno takmičenje u popodnevnom programu, koja je sastavio nekoliko sati ranije.

Prvo pitanje bilo je: „Koja je grupa iz sedamdesetih pevala pesmu *Celebrate*?“ A drugo: „Ko su bili gitaristi *Tempesta*?“

Pjero je pročitao i odgovorio tačno na prva dva pitanja. Žan-Lu je zapanjeno gledao majku. Žena je uvukla glavu u ramena kao da bi i zbog toga trebalo da se izvini.

„Pjero obožava muziku. Kad bi bilo po njegovom, ne bih kupovala ni hleb da bih mogla da kupujem ploče. On je... pa, on je takav kakav je, ali kad je muzika u pitanju, pamti mnogo toga što pročitati ili čuje na radiu.“

Žan-Lu pokaza papir s pitanjima koji je mladić i dalje držao u ruci.

„Hoćeš li da probaš da odgovoriš i na ostala, Pjero?“

Jedan po jedan, bez oklevanja, Pjero je odrecitovao petnaest tačnih odgovora, za vreme koje je potrebno tek toliko da se pročitaju pitanja koja nipošto nisu bila jednostavna. Žan-Lu se zapanjio.

„Gospodo, ovo je mnogo više od *pamtit* mnogo toga. Ovo znači biti enciklopedija.“

Uzeo je papire od mladića i osmehom mu uzvratilo na osmeh. Rukom je pokazao na zgradu iz koje je Radio Monte Karlo emitovao program.

„Pjero, da li bi voleo da obiđeš Radio i vidiš odakle puštamo muziku?“

Proveo ga je kroz studija, pokazao mu mesto odakle potiču glasovi i muzika koju sluša kod kuće, kupio mu koka-kolu. Pjero je, fasciniran, posmatrao sve oko sebe, istim blistavim pogledom kakvim je majka posmatrala radost na licu sina. Ali kada je ušao u arhivu u suterenu, pred morem kompakt-diskova i ploča od vinila Pjero-ovo lice se ozarilo kao kakva blažena duša pred ulazom u raj.

Kada su, kasnije, svi u Radiu saznali njegovu priču (otac je otišao čim je otkriven sinovljev hendikep, ostavljajući njega i majku bez igde ičega), a naročito pošto su se uverili u njegovo poznavanje muzike, iznašli su način da ga prime u ekipu Radio Monte Karla. Majka nije mogla da veruje. Pjero je imao gde da ostane dok ona radi i još je primao malu platu.

Ali iznad svega, *bio je srećan*.

Obećanja i opklade, pomisli Žan-Lu. Neka se katkad i održe, neke se opklade i dobiju. Možda ima i boljih stvari na svetu, ali i ovo je nešto.

Pjero uđe u lift čvrsto držeći kompakt-diskove u jednoj ruci kako bi mogao da pritisne dugme.

„Idem dole u *sobu* da ostavim ovo, onda dolazim, pa ću *da vidim tvoj program*.“

Soba je bio njegov lični naziv za arhivu, a *videti program*, u konkretnom slučaju, nije bila jedna od njegovih lingvističkih legura. To je značilo večeras može da ostane iza velike staklene barijere i sa obožavanjem sluša i gleda Žan-Lua, svog najboljeg prijatelja, svog apsolutnog idola. U vreme kad bi Žan-Lu bio u programu, Pjero bi obično već bio kod kuće i pratio emisiju sa radia.

„Dobro, sačuvaću ti mesto u prvom redu.“

Vrata se zatvoriše preko Pjeroovog osmejka, sjajnijeg od sterilnog osvetljenja lifta.

Žan-Lu pređe odmorište i ukuca na numeričkoj tastaturi šifru za otvaranje vrata.

Tačno naspram ulaza nalazio se veliki, drveni radni sto, za kojim je Rakel istovremeno obavljala dužnost recepcionarke i sekretarice. Vitka smeđokosa, mršavog ali dopadljivog lica, koja je obično odavala utisak nekog ko je na visini zadatka, dočeka ga uperenog prsta.

„Mnogo se ti igraš. Jednog dana ću te ostaviti napolju.“

Žan-Lu joj priđe i oprezno skrenu njen prst od sebe, kao da je napunjeni pištolj.

„Zar ti niko nije rekao da ne upireš tako prstom? A da je kojim slučajem bio napunjen i da je opalio? Nego, kako to da si još ovde? Video sam i Pjeroa. Sprema se neka žurka o kojoj nisam obavešten?“

„Nikakva žurka, samo prekovremeni. I to tvojom krivicom, probijaš sve granice slušanosti i prisiljavaš nas na *tour de force**.“

Pokretom glave pokaza iza sebe.

„Idi kod šefa, ima novosti.“

„Lepe? Ružne? I jedne i druge? Konačno je odlučio da me zaprosi?“

„Znam da hoće lično da ti ih saopšti. U predsednikovom je kabinetu“, osmehujući se odgovori Rakel, ali ostade uzdržana.

Žan-Lu prođe pored nje i nečujno zakorači po plavičastom itisonu poprskanom sićušnim, stilizovanim žućkastim krunama.

Zaustavi se pred poslednjim vratima s desne strane. Pokuca i otvori ih ne čekajući poziv da uđe. Šef je sedeo za stolom i – treba li reći – telefonirao. Puna duvanskog dima, kancelarija je poprimila izgled nekakvog mističnog mesta gde cigareta koju je držao među prstima umire i svakog časa treba da se sastane sa dušama netom popušenih.

Direktor Radio Monte Karla bio je jedina osoba koju je Žan-Lu poznao koja puši kužne ruske cigarete, od onih sa dugačkim piskom od kartona koji pre upotrebe treba presaviti i omekšati nekakvim naročitim, gotovo vudu ritualom. Robert mu dade znak da sedne.

Seo je u fotelju od crne kože s druge strane radnog stola. Dok je Robert završavao razgovor i sklapao svoju motorolu, Žan-Lu je mahao rukom pred sobom.

„Rešili smo da od ove sobe napravimo klub ljubitelja magle? London ili smrt? Ne, štaviše, London i smrt? Zna li predsednik da mu u njegovom odsustvu kadiš kancelariju? Ako ne zna, imam materijala da te ucenjujem do kraja života.“

* Franc.: podvig, naporan rad. (Prim. prev.)

Radio pripada kompaniji koja upravlja nizom privatnih radio-stanica, a čije je sedište u Italiji, u Milanu. Kompletno rukovođenje u Monaku prepušteno je Bikjalu, a predsednik se pojavljivao samo na važnim sastancima.

„Ti si jedna propalica, Žan-Lu. Pokvarena, ružna propalica.“

„Ne znam kako možeš da pušiš te gadosti. Na putu si da pređeš tanku liniju između duvanskog dima i nervnog gasa. Ili si je već davno prešao, pa mi opštimo s tvojim duhom a da to nismo ni primetili.“

Robert ostade ravnodušan, neosetljiv na Žan-Luov humor, koliko i na dim svojih cigareta.

„To što ćutim znači da sam nadmoćan i da me ne dodiruju tvoji ženski komentari. Ne čekam ja ovde da ti spustiš svoju dragocenu zadnjicu u fotelju da bih slušao bedne dosetke na račun mojih cigareta. I pazi, kažem *dragocenu*, pošto je svima jasno da *njome* razmišljaš...“

Uzajamno peckanje bilo je bezazleni ritual koji su godinama izvodili, no bez obzira na to, Žan-Lu je znao da su daleko od toga da budu prijatelji. Tim grubim humorom zapravo je prikrivao nesposobnost da dopre do suštine Roberta Bikjala. Inteligentnog samo možda, ali lukavog sigurno. Inteligentna osoba ponekad pruži svetu više nego što dobija, dok prepredenjak pokušava da dobije što je više moguće, a da zauzvrat dâ samo koliko je neophodno. Kao di-džej koji vodi *Glasove*, izuzetno uspešan program na Radio Monte Karlu, Žan-Lu je dobro poznavao pravila igre u tom svetu, naročito u svom okruženju. Ljudi kao Bikjalo vrednuju te isključivo u srazmeri s brojem onih koji slušaju tvoju emisiju.

„Samo bih hteo da ti kažem šta mislim o tebi i tvom programu, pre nego što te konačno izbacim na ulicu...“

Zavalio se u fotelji i u pepeljari punoj leševa cigareta ugasio i poslednju. Pustio je da među njih padne tišina dostojna partije pokera. Nastavi tonom igrača koji izgovara *pratim*, znajući da u ruci drži adut.

„Danas sam dobio poziv vezan za tvoju emisiju *Glasovi*. Od osobe vrlo bliske dvoru. Ne pitaj od koga, mogu da ti odam samo greh, ne i grešnika...“

Direktorov ton se odjednom promeni. Licem mu se raširi osmeh kao da u tom času silazi dvorskim stepeništem.

„Knez lično je izrazio zadovoljstvo zbog uspeha emisije!“

Žan-Lu sa istim osmehom ustade iz fotelje, „baci kosku“ ruci pruženoj prema njemu i ponovo sede. Bikjalo nastavi na krilima oduševljenja.

„Za Monte Karlo se uvek vezivala slika bogatog mesta, poreskog raja za ceo svet. U poslednje vreme, međutim, nakon uspeha američkih kazina, ekonomske krize koja je manje-više svuda zavladała, i mi smo malo utanjili...“

To i mi smo, izgovorio je kao da čini velikodušni ustupak ostatku sveta, premda nije osoba koja saoseća sa problemima drugih. Uze novu cigaretu iz paklice, omekša filter među prstima, prinese je ustima i pripali upaljačem s radnog stola.

„Pre nekoliko godina, u ovo vreme, na Trgu kazino tiskalo se i po dve hiljade ljudi. Sada, ima večeri kada je atmosfera kao *dan posle*, da se prepadneš. Ti si *Glasovima* dao težinu i uneo nešto novo usmerivši emisiju na socijalne probleme. Sada mnogi ljudi razmišljaju o Monte Karlu kao o mestu gde je moguće rešiti probleme, gde je moguće telefonom zatražiti pomoć. To je i za Radio, neću da krijem, pun pogodak. U izgledu je gomila novih sponzora, što najbolje pokazuje uspeh programa.“

Žan-Lu nagoniski izvi obrve i nasmeja se. Robert je menadžer i za njega je uspeh uzdah olakšanja i osećanje zadovoljstva u trenutku pravljenja završnog računa. Da ne bude nesporazuma, prošla su herojska vremena Žoslana i Avaganane i Herberta Paganija. A nastupila su ekonomska.

„Moram ti reći da smo bili odlični. Pre svega ti. Na stranu pobednička formula programa i način na koji se kasnije razvijala, uspeh je odredila upravo tvoja sposobnost da vodiš program na francuskom i italijanskom. Ja sam samo odradio svoj deo posla...“

Bikjalo načini uzdržani pokret pokazujući skromnost kojom se ni najmanje nije odlikovao. Njegov deo posla uglavnom se odnosio na izuzetno izoštrenu intuiciju pri odlučivanju. Kvalitet

programa i dvojezično vođenje naveli su ga na manevar koji je uspešno priveo kraju s veštinom prekaljenog diplomate. Podržan rezultatima slušanosti, napravio je *joint-venture** sa Evropom 2, francuskom radio-stanicom koja emituje program iz Pariza, čija je uređivačka politika bila vrlo bliska onoj Radio Monte Karla.

Zahvaljujući tome, *Glasovi* sada pokrivaju dobar deo italijanske i francuske teritorije.

Robert Bikjalo je podigao noge na sto i izbacio uvis dim cigarete. Žan-Lu pomisli kako je taj gest vrlo nadmen i simboličan. Predsednik ga verovatno ne bi tumačio na isti način.

Direktor slavodobitno nastavi.

„Krajem juna i početkom jula je dodela *Muzičkih nagrada*. Šuška se da ćeš ti biti voditelj. A onda sledi *Festival filmskih i televizijskih ostvarenja*. Pucaš visoko, Žan-Lu. Mnogi su u tvojoj situaciji imali problema u trenutku prodora na video. Ti izgledaš neodoljivo i, ako odigraš karte kako treba, bojim se da će radio i televizija vrlo brzo obarati ruke u borbi za tebe.“

Žan-Lu se nasmeja i pogleda na sat. Ustade.

„Mislim da Loran upravo obara ruke sa svojim živcima. Još nisam razgovarao s njim, a treba da preletimo celu večerašnju emisiju.“

„Kaži tom nazovirežiseru i autoru da ga čeka isti pločnik kao i tebe.“

Žan-Lu je krenuo prema vratima. Dok je izlazio, Robert ga zaustavi.

„Žan-Lu?“

On se okrete.

Robert se ljuljao u stolici sa izrazom lica mačka Silvestra kojem je konačno uspeo da smaže kanarinca.

„Reci.“

„Ako cela ta stvar sa televizijom upali, podrazumeva se da ću ti ja biti menadžer...“

Žan-Lu reši da skupo proda kožu.

* Engl.: zajednički poslovni projekat dveju ili više nezavisnih kompanija. (Prim. prev.)

„Napatio sam se podnoseći sve ove godine dim tvojih cigareta. Da bi dobio deo mog novca, moraćeš isto toliko da patiš.“

Robert Bikjalo zurio je sanjalački u tavanicu. Dok je zatvarao vrata, Žan-Lu pomisli kako već broji novac koji još nije ni zaradio.